

LÄNSRÄTTEN
I VÄSTERBOTTENS LÄN
 Föredragande
 Christina Röckner

DOM
 2009-08-21
 Meddelad i
 Umeå

Mål nr
 1103-09 E
 Kansli 1

SÖKANDE

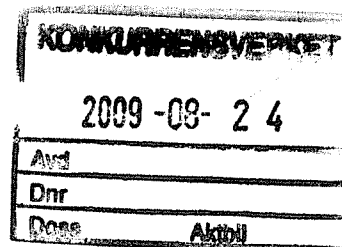
Bengt Johanssons Rör AB, 556316-0745
 Magasingatan 17 A
 972 41 Luleå

MOTPART

Umeå Energi AB, 556097-8602
 Box 224
 901 05 Umeå

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster - LUF

DOMSLUT

Länsrätten beslutar att upphandlingen ska göras om.

Dok.Id 46816

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 193 901 05 Umeå	Nygatan 45 (Tingshuset)	090-17 74 00 E-post: lansrattenivasterbotten@dom.se	090-13 75 88	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Umeå Energi AB (härefter Umeå Energi) har infortrat anbud på ramavtal avseende invändig installation av fjärrvärme i småhus (UE-2009-0371-730) och beslutat att teckna ramavtal med YIT, Bengt Johanssons Rör och NVS enligt nämnd rangordning. – Vid upphandlingen har använts förenklat förfarande.

Bengt Johanssons Rör AB (härefter bolaget) ansöker i länsrätten om överprövning av upphandlingen.

Umeå Energi bestrider bifall till bolagets ansökan.

TILLÄMPLIGA BESTÄMMELSER

Upphandlande enheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas. (1 kap. 24 § LUF)

Om den upphandlande enheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 24 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts. (16 kap. 2 § första stycket LUF)

UTREDNINGEN

Förfrågningsunderlag och utvärdering av anbud

Av förfrågningsunderlagets Administrativa föreskrifter framgår, såvitt är av intresse i förevarande mål, bl.a. följande.

AFB.31 Anbuds form och innehåll

Anbudet är utformat så att pris lämnas på mängder enligt ritning och teknisk beskrivning. Dessa å-priser kommer sedan att summeras och delas med antalet radiatorer för ett erhålla ett pris per radiator för det typhuset. Pris per radiator förs in i formulär till anbud. När entreprenör är utsedd kommer å-priser enligt handling ”07 Prissatt å-prislista rör, radiatorer och håltagning”, se bilaga 1 till domen, att ligga till grund för ett pris per radiator i typhus på andra områden. Innebörden av pris per radiator är en fungerande anläggning. All reglering sker därefter med avgående och tillkommande radiatorer.

Upphandling sker genom att beställaren träffar avtal med 3 st rangordnade entreprenörer. Rangordnade entreprenörer innebär att den som har blivit tilldelad rang 1 kommer att i första hand erbjudas samtliga uppdrag. I de fall entreprenör med rang 1 inte har tillgängliga resurser att genomföra uppdraget inom angivna tider kommer uppdraget att erbjudas rang 2, osv. Alternativa anbud accepteras ej. Anbud ska utformas helt enligt förfrågningsunderlaget. Reservationer accepteras inte.

AFB.32 Anbudstidens utgång

Anbud ska vara Umeå Energi tillhanda senast 2009-06-08.

AFB.33 Anbuds giltighetstid

3 månader efter anbudstidens utgång.

AFB.51 Prövning av anbudsgivare

Steg 1. Uteslutningsfas

Steg 2. Kvalificering

AFB.52 Värderingsgrunder vid anbudsprövning

Anbud kommer att prövas utifrån lägsta pris.

AFC.611 Ersättning för ändringar och tilläggsarbeten

Om tillämpligt å-pris saknas eller om överenskommelse om fast pris inte kan träffas ska ersättningen beräknas enligt självkostnadsprincipen i AB 04 kap 6 § 9.

I utvärderingsprotokollet anges bl.a. följande. Inkomna anbud utvärderas i två steg genom kvalificeringsfasen och utvärderingsfasen. I kvalificeringsfasen bedöms anbudslämnaren utifrån upplysningar och skriftliga bevis. Uppfyller en anbudsgivare inte samtliga kvalificeringskrav utvärderas inte dennes anbud. I denna upphandling är fyra stycken anbudsgivare kvalificerade. Lillpite Rör & Schakt AB uppfyller inte kvalificeringskraven på bemanning och deltar inte i vidare utvärdering. – I utvärderingsfasen sker utvärdering enligt principen lägsta pris.

	NVS	Johanssons Rör	YIT	CA-svets
Pris	66 920	61 496	61 216	70 900
Rang	3	2	1	-

Parternas anföranden

Bolaget anför. *I första hand* anføres att det i förfrågningsunderlaget endast anges att *entreprenören* och inte beställaren ska lämna säkerhet, men anbudet från YIT innehåller ett krav på att *ömsesidiga* säkerheter ska lämnas. Härmed har YIT lämnat en reservation. I förfrågningsunderlaget anges att anbudet ska utformas helt enligt förfrågningsunderlaget och att reservationer ej accepteras. YIT:s anbud ska därför förkastas. - *I andra hand* anføres att anbudet från YIT inte heller uppfyller kravet att anbudens giltighetstid ska vara tre månader efter anbudstidens utgång, vilket innebär att anbudet ska vara giltiga till den 8 september 2009. YIT har i sitt anbud begränsat giltighetstiden till den 4 juli 2009. Även på denna grund ska anbudet från

YIT förkastas. – Bolaget anför *i tredje hand* att Umeå Energi brutit mot LOU på följande grund. Enligt förfrågningsunderlagets Administrativa föreskrifter ska anbuderna prövas utifrån lägsta pris. Såsom framgår av utvärderingsprotokollet har Umeå Energi beräknat bolagets totalpris till 61 496 kr och YIT:s till 61 216 kr. Skillnaden mellan anbuderna uppgår med andra ord inte till mer än 280 kr. Det kan dock noteras att det angivna priset avser arbeten i ett hus och upphandlingen omfattar totalt upp till 250 hus. Anbudsgivarna skulle i anbuderna ange priser enligt till förfrågningsunderlaget bifogad á-prislista, se bilaga 1 till domen. I denna handling hade mängder angetts för installation av fjärrvärmecentral, håltagning, rördragning och montering av radiatorer. Dessutom omfattade prislistan ett antal andra arbeten som eventuellt skulle komma att utföras i entreprenaden. För dessa arbeten hade dock inga mängder angetts. Bolaget utgick därför från att utvärderingspriset skulle beräknas som summan av de arbeten för vilka det hade angetts mängder. Så har också, med ett enda undantag, gjorts. Om man adderar de arbeten som det i prislistan angetts mängder för erhåller bolaget ett totalpris enligt nedan gjord sammanställning.

Arbete	Mängd	A-pris	Totalt
Installation av fjärrvärmecentral			
Installation av fjärrvärmecentral	1	18 000 kr	18 000 kr
Håltagning			
sekundär betong/ murad vägg	2	100 kr	200 kr
lättvägg	6	0 kr	0 kr
betongbjälklag	3	100 kr	300 kr
träbjälklag	4	0 kr	0 kr
Rördragning			
Kopparrör 22 mm	24 m	238 kr	5 712 kr
Kopparrör 18 mm	20 m	218 kr	4 360 kr
Kopparrör 15 mm	22 m	200 kr	4 400 kr

Kopparrör 12 mm	30 m	190 kr	5 700 kr
Radiatorer			
Radiatorer	12	1 602 kr	19 224 kr
Totalpris			57 896 kr

Därutöver har Umeå Energi adderat det av bolaget angivna priset för demontering av radiatorer (300 kr/st) multiplicerat med 12, dvs. totalt 3 600 kr har adderats till 57 896 kr varmed utvärderingspriset 61 496 kr erhållits. Att detta skulle göras framgår inte av förfrågningsunderlaget. Tvärtom anges att pris enligt handling 11.2 för fjärrvärmecentraler ska anges exklusive demontering av elradiatorer. Enligt uppgift har YIT ett pris om 200 kr/st för demontering av radiatorer. Om Umeå Energi inte hade multiplicerat demontering av elradiatorer med 12 vid prisutvärderingen hade bolagets utvärderingspris varit 57 896 kr och YIT:s 58 816 kr (61 216 kr – (12 x 200 kr), vilket hade inneburit att bolaget skulle ha placerats som etta i upphandlingen. – Bolaget kallades till ett möte angående demontering av elradiatorer. Umeå Energi meddelade att man hade för avsikt att ändra anbudsformuläret och ta med priset för demontering av elradiatorer i utvärderingen. Vid mötet klargjordes att bolaget inte har något emot att Umeå Energi kompletterar förfrågningsunderlaget och tar med elradiatorerna under förutsättning att detta inte är till nackdel för bolaget på något sätt. Inget PM skickades ut och därför ska utvärderingen göras enligt det ursprungliga förfrågningsunderlaget. - I fjärde hand anförs att YIT genom att i anbudet hänvisa till Ahlsells prislista avviker från villkoren i förfrågningsunderlaget vari anges att självkostnadsprincipen ska tillämpas vid ändringar och tilläggsarbeten som inte ska ersättas utifrån å-prislistan. Självkostnadsprincipen i AB 04 kap 6 § 9 bygger på att entreprenören vid löpande räkning bl.a. får betalt för sin kostnad för material och varor, med påslag av entreprenörarvode. YIT:s kostnad för material och varor är inte densamma som det pris som anges i den av YIT angivna prislistan från Ahlsells. YIT erbjuder 15 procents rabatt på denna prislista men torde beträffande vissa

produkter ha rabatter om 70-75 procent. Anbudet från YIT ska även på denna grund förkastas.

Umeå Energi anför. Vad bolaget anför om att YIT i sitt anbud ställer krav på ömsesidig säkerhet är felaktigt. I anbudet anges ”Vi förutsätter att ömsesidiga godtagbara säkerheter lämnas”. Umeå Energi har inte tolkat detta som ett krav och ej heller som en reservation. – Umeå Energi har vid anbudsutvärderingen uppmärksammat att YIT i sitt anbud lämnat felaktig giltighetstid för anbudet. I likhet med vad som gäller beträffande ömsesidiga säkerheter blir detta dock underordnat den omständigheten att YIT i anbudet på ett tydligt sätt ”åberopar förfrågningsunderlaget i dess helhet”. – Enligt á-prislistan (se bilaga 1 till domen) framgår med all tydlighet att demontering av elradiatorer ska prissättas utifrån handling 11.2 BED. Under koden BED framgår att 12 stycken radiatorer ska demonteras och sålunda följer det att denna kostnad utan några som helst tvivel ska vara grund för utvärdering av anbudet. Övriga arbetsmoment i prislistan är på ett likartat sätt angivna med mängder i handling 11.1 och övriga arbetsmoment som ska prissättas men ej användas vid utvärdering är således ej angivna med mängder i handling 11.1 och 11.2. Detta förfaringssätt är i enlighet med AMA branschstandard och därmed att betrakta som en självklarhet. Utöver det har anbudsgivaren under utvärderingstiden blivit uppmärksammat på att demontering av 12 radiatorer kommer att användas vid beräkning av utvärderingspriset. Till skillnad från övriga poster i á-prislistan uteblev mängden och trots den tydliga hänvisningen till handling 11.2 BED ansåg Umeå Energi att samtliga anbudsgivare skulle underrättas för att undvika särbehandling. – Enligt AB 04 kap 6 § 9 bygger självkostnadsprincipen på 8 punkter och den första punkten handlar om kostnader för material och varor. YIT har i sitt anbud på ett tydligt sätt redovisat hur kostnader för denna punkt ska regleras och har lagt till en rimlig procent-sats för administration av beställning och mottagning av dessa varor. Detta

är helt enligt praxis för branschen. Umeå Energi kan därför inte se att någon avvikelse har gjorts från förfrågningsunderlaget.

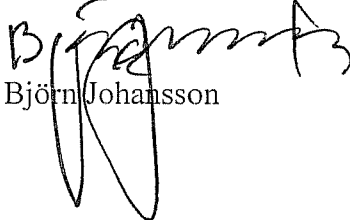
DOMSKÄL

Bolaget hävdar bl.a. att det inte framgår av förfrågningsunderlaget att utvärderingspris skulle beräknas på det sätt som Umeå Energi gjort. Länsrätten noterar härvid att av anbudsgivare ifylld á-prislista (se bilaga 1) synes ha avsetts ligga till grund för beräkning av utvärderingspris. För vissa arbetsmoment har mängder angetts i prislistan. Umeå Energi menar att det av prislistan framgår att demontering av elradiatorer ska prissättas utifrån handling 11.2 BED vari anges att 12 stycken radiatorer ska demonteras samt att arbetsmoment som ska prissättas men ej användas vid utvärdering då inte heller är angivna med mängder i handling 11.1 och 11.2. Det sistnämnda synes dock inte stämma för samtliga arbetsmoment, t.ex. primär 22 mm för vilket mängd anges under rubriken PN.31 i handling 11.1 men inte i prislistan. Trots att mängd angetts i handling 11.1 synes arbetsmomentet inte ha beaktats vid utvärderingen. Även om det enligt länsrättens mening måste anses oklart hur summering av priser avsetts att göras måste bolaget vid utformande av anbud ha haft visst fog för att utgå ifrån att utvärderingspriset skulle beräknas som summan av de arbeten för vilka mängder angetts i prislistan. Att anbudsgivare, såsom Umeå Energi anfört, under utvärderingstiden blivit uppmärksammade på att demontering av 12 elradiatorer skulle ingå i summering av utvärderingspris föranleder inte någon annan bedömning. Ett sådant förtydligande måste nämligen göras samtidigt till alla anbudsgivare i god tid innan anbudstidens utgång så att alla anbudsgivare ges reell, och även lika, möjlighet att justera anbuden. Förtydliganden bör lämpligen göras skriftligen. På grund av det anförda har Umeå Energi agerat i strid mot principen om förutsebarhet i 1 kap. 24 § LUF. Bolaget måste anses ha lidit eller kunnat komma att lida skada till följd härav.

Länsrätten kan enligt 16 kap. 2 § LUF besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjort. När bristen hänför sig till utvärderingen av anbuden är det i regel tillräckligt att anbudsutvärderingen görs om. Det är i förevarande mål emellertid oklart hur en summering av i prislistan angivna arbetsmoment skulle göras. En korrekt prisutvärdering i enlighet med förfrågningsunderlaget låter sig därför svårigen göras. På grund härav finner länsrätten det otillräckligt att enbart vidta rättelse. Upphandlingen ska därför göras om.

Vid denna utgång finner länsrätten inte skäl att pröva övriga av bolaget åberopade grunder vilka samtliga är hänförliga till *anbudet* från YIT.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (Dv 3109/1c)

Björn Johansson

Bilaga: 1

Handling **ÖANSRÄTTEN I VÄSTERBOTTENS LÄN**

Ink. 2009-06-29

Målnr

Rotel Aktbil

Prissatt á-prislista rör, radiatorer och håltagning

á-prislista

Mängd enligt

T:300

(utvärdering)

Enhet

á-Priser

Moment

Moment	Mängd enligt T:300 (utvärdering)	Enhet	á-Priser
Installation Fjärrvärmecentral enligt nedan	1	st	Kr/st
Enligt handling 11.1 koderna B, PJB, PN.31 (VV1, KV1, SL 1, samt ansl.mot bef VS1), PPC.31 (yttervägg VP1), PPC6, R, U, Y . Enligt handling 11.2 exklusive rivning av elradiatorer			
Håltagning			
Enligt handling 11.1 koderna PPC.3 och handling 11.2 SBJ			
Håltagning primär betong / murad yttervägg			Kr/st (par)
Håltagning sekundär betong / murad vägg	2	st	Kr/st (par)
Håltagning lättvägg	6	st	Kr/st (par)
Håltagning betongbjälklag	3	st	Kr/st (par)
Håltagning träbjälklag	4	st	Kr/st (par)
Håltagning garderob/köksinredning			Kr/st (par)
Rördragning			
Enligt handling 11.1 koderna PN.31 och PP			
Primär 22 mm med isolering			Kr/m
Kopparrör 22 mm	24	m	Kr/m
Kopparrör 18 mm	20	m	Kr/m
Kopparrör 15 mm	22	m	Kr/m
Kopparrör 12 mm	30	m	Kr/m
Total rördragning T:300.			
Radiatorer			
Enligt handling 11.1 kod PT			
Snittpris på de i handling 11.1 kod PTB.11 angivna mängder	12	st	Kr/st
För utfört arbete på detta avtal kommer priset ovan att användas som á-pris per radiator + 1/12 av totalen på rördragningsmängden ovan			
Pris per radiator inkl. rördragning			kr/st
Tillägg för radiortypen 33 -			kr/st
Demontering elradiator (enligt handling 11.2 kod BED)			Kr/st
Flytt av uttag (tv, tele, el) enligt handling 11.2 kod BED.6			Kr/st
Tallriksventil			Kr/st
Byte termostatventiler på bef radiatorer enligt handling 11.1 kod PTB.11 / ventilkoppel.			Kr/st
Utrivningar			
enligt handling 1.1			

Utrivning och bortforsling vvb/elpanna

Källare

Markplan

Kr/st

Kr/st

Utrivning och bortforsling kombipanna

Källare

Markplan

Kr/st

Kr/st

Utrivning och sanering oljetank(ej inbyggd)

kr/st

Låda på vägg enligt typritning

(I á-priset skall montage och isolering ingå)

Låg låda Typ 1 < 0,8 m

Hög låda Typ 1 > 0,8 m < 3,0 m

Kr/st

Låg låda Typ 2 < 0,8 m

Kr/st

Låg låda Typ 3 < 0,8 m

Kr/st

Hög låda Typ 3 > 0,8 m < 3,0 m

Kr/st

Kr/st

Timdebitering

Rörmontör

Kr/tim

Elektriker

Kr/tim

